

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ЗМІСТУ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

ТВОРИ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ ТА УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ ДЛЯ ТРУБИ У СУПРОВОДІ ФОРТЕШАНО

**Збірка педагогічного репертуару
для закладів початкової мистецької освіти
та фахової передвищої мистецької освіти**

Укладачі:

Б. Б. Жеграй

викладач Тернопільського мистецького фахового коледжу ім. Соломії Крушельницької, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, заслужений працівник культури України

М. Ф. Віятник

викладач Тернопільського мистецького фахового коледжу ім. Соломії Крушельницької, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, заслужений працівник культури України

Рецензенти:

Р. М. Наконечний

професор кафедри духових інструментів Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка, заслужений артист України

В. В. Подольчук

доцент кафедри мідних духових та ударних інструментів Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, завідувач кафедри музичного мистецтва Луганської державної академії культури і мистецтв, заслужений артист України

М. І. Артюшенко

доцент кафедри музичного мистецтва Луганської державної академії культури і мистецтв, заслужений артист України

І. М. Борух

доцент кафедри оркестрових духових та ударних інструментів Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової, заслужений артист України

Відповідальна
за випуск

А. Г. Полещук

Рекомендовано

на засіданні методичної ради
Тернопільського мистецького фахового коледжу
ім. Соломії Крушельницької
(протокол № 04 від 04 січня 2021 р.)
© Жеграй Б. Б., Віятник М. Ф., 2021 р.
© Державний науково-методичний центр
змісту культурно-мистецької освіти, 2021 р.

ЖЕГРАЙ БОГДАН БОГДАНОВИЧ

Спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Тернопільського мистецького фахового коледжу ім.Соломії Крушельницької, заслужений працівник культури України.

Народився 7 жовтня 1961 року в с.Волосіка Зборівського р-ну Тернопільської області. Закінчив Тернопільське державне музичне училище ім.С.Крушельницької (клас труби викладача М.М.Старовецького в 1980р., Одеську державну консерваторію ім.А.Нежданової (клас труби доцента В.М.Луба 1985р.). Працював артистом оркестру Одеського театру музичної комедії (1980-84рр.).

Організував обласний конкурс юних виконавців на духових та ударних інструментах ім.М.Старовецького та Міжнародний конкурс молодих трубачів ім.М.Старовецького. Нагороджений грамотами Міністерства культури України. У 2007р. був нагороджений нагрудним знаком «Відмінник освіти України».

ВІЯТИК МИХАЙЛО ФЕДОРОВИЧ

Спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Тернопільського мистецького фахового коледжу ім.Соломії Крушельницької, диригент, оркестровщик, аранжувальник, заслужений діяч мистецтв України.

Народився 1 лютого 1968 року в с.Потік Козівського району Тернопільської області. У 1987 році закінчив Хмельницьке державне музичне училище, а у 1992 році військово-диригентський факультет при Московській державній консерваторії ім.П.І.Чайковського. З 1993 по 2010 р. проходив службу у військових частинах Збройних сил України на

посадах начальника оркестру-військового диригента. Майор запасу. З 1998 по 2019 р.- художній керівник комунальної установи Тернопільський муніципальний духовий оркестр «Оркестра Волі». Автор навчальних програм з інструментознавства, інструментування, читання партитур, методики роботи з духовим оркестром та практики роботи з духовим оркестром для мистецьких навчальних закладів I-II рівня акредитації. За родом своєї основної діяльності написав близько тисячі оркестровок для різного складу духових, симфонічних, естрадно-симфонічних, народних оркестрів і різного виду ансамблів, а також обробок для сольних інструментів. Нагороджений відзнаками Міністерства оборони України, грамотами та цінними подарунками міської ради та обласної державної адміністрації.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Обробка М.Віятника. Дві українські пісні Миколи Лисенка.

Твір для виконання «повним звуком». Атака звуків м'яка, штрихи деташе та портаменто, легато «зв'язане». Слідкувати, щоб у нижньому регістрі зберігався тембр звуку та чітка артикуляція. Між нотами не повинно бути пауз. Дуже часто вони виникають тоді, коли виконавець спочатку натискає на клапан, а потім вдаряє язиком, в результаті фраза розривається. Щоб цьому запобігти, потрібно вдаряти язиком одночасно з рухом клапанів.

2. М.Лисенко. Романс «Оце тая стежечка».

Твір кантиленного характеру. Виконувати м'якою атакою. Звук інструмента повинен бути відкритим й одночасно круглим. Добиватися рівності руху восьмих нот. Рекомендується проспівати й протактувати перед виконанням. Пунктирний ритм, який зустрічається в цій п'єсі потрібно грати «важко» та ритмічно.

3. М.Лисенко. Ноктюрн «Місяцю-князю».

П'єса наспівного характеру. При виконанні необхідно слідкувати за якістю звуку та за ритмом, щоб не пропадала тріольна пульсація.

Особливу увагу слід приділити роботі над нюансами, штрихами та темповими позначеннями. Твір рекомендується для виконання учням старших класів мистецьких шкіл в яких розвинене виконавське дихання.

4. М.Лисенко. Баркарола на тему української народної пісні «Пливе човен води повен».

П'єса наспівного характеру для виконання в старших класах мистецьких шкіл в яких добре сформований виконавський апарат. Велику роль при виконанні відіграють фразування та динаміка, які є основою звучання твору. Середня частина **Agitato** вимагає точного інтонування фраз у верхньому та нижньому регістрах, а також різкої зміни динаміки з *f* на *p*.

5. Я.Лопатинський. Романс «Най цвіти-рожі зацвітуть».

П'єса наспівного характеру. Виконувати м'якою атакою, якісним звуком. Добиватися чіткої артикуляції. Пунктирний ритм, який зустрічається в цій п'єсі потрібно грати «важко» та ритмічно. Восьму ноту необхідно трохи «відтягнути». Для чистоти інтонаційного строю варто застосовувати додаткову аплікатуру. Учень повинен добре вивчити інтонацію свого інструмента, для цього необхідно знати, які звуки страждають інтонаційною неточністю, щоб під час гри коректувати інтонацію.

6. Я.Степовий. Романс «Із-за гаю сонце сходить».

Твір кантиленного характеру, що вимагає виконання м'якою атакою. Слідкувати за тим, щоб у широких інтервалах між четвертними не було пауз. Добиватися чіткої тембральної артикуляції. У творі є значна кількість агогіки, яку необхідно вивчити й опрацювати разом з концертмейстером.

7. Я. Степовий. **Пісня.**

Твір одночасно повільного, але при великій кількості шістнадцятих нот, рухливого характеру. Виконання **animato** (з душею) вимагає м'якої атаки звуку штрихом *legato*. Мордент варто вивчити окремо з застосуванням додаткової аплікатури, при тому добиватися рівності руху. Рекомендується перед виконанням проспівати й протактувати такти, де є четвертна нота залігована з шістнадцятою для відчуття пульсу твору. Між нотами не повинно бути пауз, вся музика має виконуватися «на одному диханні».

8. Обробка М. Віятка. Два українських романси «**Дивлюсь я на небо**» (Л. Александрової) та «**Ой не світи, місяченьку**» (музика народна).

Трьохдольний твір, який поєднує два романси, створює цю музичну композицію як одне ціле, є вдало підібраний у тональностях для виконання. Насичений наспівним характером, твір має фермати, які важливі для спільного виконання з концертмейстером, а також для «піднесеного» настрою виконання другої частини твору в іншій тональності, з рухом (**Con moto**). Дуже важливо добиватися злитності звуків, щоб між нотами не було пауз. Виконання всіх динамічних відтінків є успіхом в якісному виконанні твору.

9. А. Штогаренко. **Пісня без слів.**

Рухлива п'єса кантиленного характеру у розмірі 6/8 вимагає якісного виконання «тріольних» тривалостей. Ритмічна фігура: четвертна й восьма, яка часто зустрічається впродовж усього твору повинна точно рухатися з басовим голосом у фортепіано. Штрих-*detashe*, *legato*. При виконанні «шістнадцятих» тривалостей для чистоти інтонаційного строю варто застосовувати додаткову аплікатуру.

10. В. Гронський. Романс з к/ф «Гріх» «**Чому з тобою ми не хвили**».

Твір наспівного характеру й вимагає виконання м'якою атакою звуку. У процесі гри твору має бути ритмічний ансамбль з фігурацією «шістнадцятих» у фортепіано. Слідкувати за тим, щоб у мелодичній лінії між нотами не було пауз. Восьму з крапкою та шістнадцяту ноту варто «пом'якшити», не допускати різкого пунктирного ритму.

11. І. Фіцалович. «**Мій гуцульський краю**».

П'єса із змінним розміром, швидкою частиною та невеликою каденцією вимагає виконання підготовленого в технічному плані музиканта. Добиватися виконання акцентів слід подачею потоку повітря за активної допомоги діафрагми. Цифри №2 та №3 мають динамічну градацію на *f* і раптове *p*, при цьому зберігаючи характер твору. Виконання каденції рекомендується з сурдиною. Якщо її нема в наявності, раструб можна закривати долонею руки. Для чистоти інтонаційного строю варто застосовувати додаткову аплікатуру.

Дві українські пісні Миколи Лисенка

"Ой зійди, зійди ясен місяцю" та "Ой гай, мати, ой гай зелененький"

Andante (♩=68)

обробка Михайла Віятка

Trumpet in B \flat

Piano

5 ①

Tpt. *mf* *mp*

Pno. *mf*

10

Tpt. *mf*

Pno.

15

Tpt.

Pno. *f*

Дві українські пісні Миколи Лисенка

21 **2**

Tpt. *mf* *mp*

Pno. *mf* *mp*

26 *rit.* **3** *a tempo* *mf*

Tpt. *mf*

Pno.

31 *mp* *poco a poco cresc.*

Tpt. *mp*

Pno.

36 *f* *rit.*

Tpt. *f*

Pno. *f*

романс "Оце тая стежечка"

музика Миколи Лисенка (1842-1912)

слова Івана Франка (1856-1916)

обробка Михайла Віятка

Andante mosso (♩=68)

poco rit.

Trumpet in B \flat

Piano

mf sf sf f

6 ① *a tempo*

Tpt.

mp

Pno.

mp

13

Tpt.

Pno.

19 *rall.* *Fine* *poco a poco rall.*

Tpt.

p

Pno.

p mf

"Оце тая стежечка"

26 **2** *a tempo*

Tpt. *mf*

Pno. *mf*

32 *rit.* *a tempo*

Tpt. *mp*

Pno. *mp*

38 **3**

Tpt. *mf*

Pno.

44

Tpt.

Pno.

НОКТЮРН "МІСЯЦЮ-КНЯЗЮ"

музика Миколи Лисенка (1842-1912)

слова Івана Франка (1856-1916)

обробка Михайла Віятка

Andante moderato

Trumpet in Bb

Piano

p

poco marcato

1

4

Tpt.

mp

Pno

mp

8

Piu mosso

Tpt.

p

Pno

p

12

poco rall.

2

a tempo

Tpt.

mf

p

Pno

mf

p

ноктюрн "Місяцю-князю"

16 *poco rall.* *Piu mosso*

Tpt. *mf*

Pno. *mf*

21 *poco rall.* *ten.* **3** *Sostenuto*

Tpt. *mf*

Pno. *colla parte* *mf*

25 *f*

Tpt. *f*

Pno. *f*

30 *rit.* *Lentamente* *poco rall.*

Tpt. *p* *pp*

Pno. *p* *pp*

Баркарола на тему української народної пісні "Пливе човен, води повен"

музика Миколи Лисенка (1842-1912)
обробка Михайла Віятка

Andante moderato

Trumpet in B \flat

leggiero

Piano *mp*

4

Tpt.

4

Pno.

rit.

7

① *a tempo*

Tpt. *mp* *p*

Pno. *mp* *p*

11

②

Tpt. *mf* *mp*

Pno.

Red. *

Баркарола

15

Tpt. *p* *mf*

Pno. *p* *mf*

18

Tpt. *rit.* *p* *mf* ③ **Agitato**

Pno. *p* *mf*

21

Tpt. *f* *f* *p* *f* *p*

Pno. *f* *p* *f* *p*

25

Tpt. *mf* *p* *rit.*

Pno. *mf* *p*

Баркарола

④ *a tempo*

29

Tpt.

Pno.

leggiere

mp

33

Tpt.

Pno.

rit.

⑤ **Tempo I**

p

36

Tpt.

Pno.

p

mf

40

Tpt.

Pno.

rall.

Adagio

rit.

p

pp

ppp

романс "Най цвіти - рожі зацвітуть"

Ярослав Лопатиинський (1906-1981)

музична редакція Богдана Жеграя

обробка Михайла Віятка

Trumpet in Bb

Andante

Piano

mp

f

Tr.

Pno.

1

mf

mf

Tr.

Pno.

9

f

Tr.

Pno.

13

mp

Най цвіти - рожі зацвітуть

Tr. 2

mf

Pno. *mp*

16

Tr. *f*

f

Pno. *f*

20

Tr.

Pno. *f*

23

Tr.

mp

Pno. *mp*

27

Най цвіти - рожі зацвітуть

3

Tr.

Pno.

p

30

34

Tr.

Pno.

f

37

Tr.

Pno.

mp

p

41

Tr.

Pno.

rit.

романс "Із-за гаю сонце сходить"

музика Яківа Степового (1883-1921)

обробка Михайла Віятика

музична редакція Богдана Жеграя

Andante cantabile *rit.* **1** *a tempo*

Trumpet in B \flat

Piano

Tpt.

Pno.

2 **Con moto**

Tpt.

Pno.

poco rit. *rit.*

Tpt.

Pno.

21 *a tempo* *poco cresc.* **3** *Piu mosso*

Tpt.

Pno.

25 *poco cresc. ed accelerando*

Tpt.

Pno.

28 *poco rit.*

Tpt.

Pno.

33 **4** *Poco meno mosso* *poco sostenuto*

Tpt.

Pno.

Із-за гаю сонце сходить

37 *rit.* *molto rit.* *a tempo* *poco rit.*

Tpt.

Pno.

41 *dim.* (5) Tempo I

Tpt.

Pno.

45 *rit. e dim.*

Tpt.

Pno.

49 *molto rit.* *pp*

Tpt.

Pno.

Пісня

музика Якова Степового (1883-1921)
музична редакція Богдана Жеграя
обробка Михайла Віятика

Moderato

1

Trumpet in B \flat

Piano

Трт.

Pno.

poco animato

Трт.

Pno.

dim e rit.

пр.

Пісня

Tempo I

rit. e cresc.

10

Трт.

p

10

Pno.

p

14

Трт.

2 Con moto

mf

14

Pno.

mf

18

Трт.

18

Pno.

22

Трт.

22

Pno.

mf

Пісня

26

Трт.

Pno.

30

Трт.

molto rit.

3 Tempo I

p

Pno.

34

Трт.

poco dim. e rit.

V

Pno.

37

Трт.

pp

Pno.

pp

ppp

Два українських романси

"Дивлюсь я на небо" (музика Л.Александрові)
та "Ой не світи, місяченьку" (музика народна)

музична редакція Богдана Жеграя
обробка Михайла Віятика

Andante

The musical score is arranged in four systems, each with a Trumpet in Bb staff and a Piano (Pno.) grand staff. The key signature is B-flat major (two flats) and the time signature is 3/4. The tempo is marked **Andante**.

- System 1:** Measures 1-4. The Piano part begins with a forte (**f**) dynamic. The Trumpet part enters in measure 4 with a mezzo-forte (**mf**) dynamic.
- System 2:** Measures 5-10. A circled number **1** is placed above measure 5. The Piano part continues with a mezzo-forte (**mf**) dynamic.
- System 3:** Measures 11-15. A circled number **2** is placed above measure 11. The Piano part features a piano (**p**) dynamic in measure 11, followed by a crescendo to forte (**f**) in measure 14. A fermata is placed over the final note of measure 15.
- System 4:** Measures 16-20. The Piano part starts with a mezzo-forte (**mf**) dynamic. The Trumpet part begins with a mezzo-forte (**mf**) dynamic that gradually diminishes (**dim.**) over the system.

Два українських романси

21 *rit.*

Tpt.

Pno. *f*

25 **3** Cantabile *mp*

Tpt.

Pno. *mp*

29

Tpt.

Pno.

33 *rit. a tempo* *mf*

Tpt.

Pno. *f*

4 Andante con moto

38

Tpt.

Pno.

mf

43

Tpt.

Pno.

p *cresc.*

5

48

Tpt.

Pno.

mf dim.

mf

53

Tpt.

Pno.

rit.

pp

pp

Пісня без слів

Андрій Штогаренко (1902-1992)

музична редакція Богдана Жеграя

обробка Михайла Віятка

Не дуже повільно, ніжно

1

Trumpet in Bb

Piano

p

Tpt.

Pno.

p

2

Tpt.

Pno.

p
mp
f

Tpt.

Pno.

f
p

Пісня без слів

25 **3** Più mosso

Tpt. *p* *p*

Pno. *p* *p*

29

Tpt. *p*

Pno. *p*

33

Tpt. *p* *p*

Pno. *p* *p*

37 *crescendo molto rit.* **4** Tempo I

Tpt. *p* *f*

Pno. *p* *f*

Пісня без слів

42

Tpt.

Pno.

47

5

Tpt.

Pno.

p

mp

52

Tpt.

Pno.

f

57

Tpt.

Pno.

p *f* *rall.* *p*

"Чому з тобою ми не хвили"

романс з к/ф "Гріх"

музика Володимира Гронського (1954р.)

слова Олександра Олеся (1878-1944)

обробка партії фортепіано Михайла Віятка

Помірно, задумливо

Trumpet in Bb

Piano

mf

mf

Ped. *

Trp.

Pno.

1

mp

simile

Trp.

Pno.

6

Чому з тобою ми не хвили

9

Trp.

Pno.

p *sf* *p* *p* *p* *p*

12

Trp.

Pno.

2

p *p* *p*

15

Trp.

Pno.

p *p* *p* *p* *p*

18

Trp.

Pno.

ritarg.

p *p* *p* *p* *p*

Чому з тобою ми не хвили

3

21

Trp.

Pno.

24

Trp.

Pno.

27

Trp.

Pno.

rit.

sva---p

30

Trp.

Pno.

a tempo

pp

Мій гуцульський краю

музика Івана Фіцаловича (1924-2020)

обробка Михайла Віятка

Moderato

Trumpet in B \flat

Piano

4

1

Tpt.

Pno.

8

Tpt.

Pno.

12

Tpt.

Pno.

rit.

Мій гуцульський краю

2 Allegro

17 *f*

Tpt.

Pno.

21 *p*

Tpt.

Pno.

25 *f*

Tpt.

Pno.

29 *p*

Tpt.

Pno.

Мій гуцульський краю

3 Tempo di rubato

34 *con sord.* *senza sord.* *con sord.* *senza sord.*

Tpt. *f* *p* *f* *p* *f*

Pno. *p*

37 *con sord.* **Allegro assai**

Tpt. *p* *mf* *f*

Pno. *mf* *f*

41 *sfz* *ff*

Tpt.

Pno.

ЗМІСТ

1. Обробка М.Віятика. **Дві українські пісні Миколи Лисенка.**6
2. М.Лисенко. Романс **«Оце тая стежечка».** Обробка М.Віятика8
3. М.Лисенко. Ноктюрн **«Місяцю-князю».** Обробка М.Віятика10
4. М.Лисенко. Баркарола на тему української народної пісні **«Пливе човен води повен».** Обробка М.Віятика12
5. Я.Лопатинський. Романс **«Най цвіти-рожі зацвітуть».**
Музична редакція Б.Жеграя, обробка М.Віятика14
6. Я.Степовий. Романс **«Із-за гаю сонце сходить».**
Музична редакція Б.Жеграя, обробка М.Віятика14
7. Я.Степовий. **Пісня.** Музична редакція Б.Жеграя, обробка М.Віятика
.....16
8. Обробка М.Віятика. Два українських романси **«Дивлюсь я на небо»**
(Л.Александрової) та **«Ой не світи, місяченьку»** (музика народна).
Музична редакція Б.Жеграя,18
9. А.Штогаренко. **Пісня без слів.** Музична редакція Б.Жеграя,
обробка М.Віятика20
10. В.Гронський. Романс з к/ф **«Гріх» «Чому з тобою ми не хвилі».**
Обробка М.Віятика22
11. І.Фіцалович. **«Мій гуцульський краю».** Обробка М.Віятика.....24

